

گزارشی از بخش کتابشناسی ایفلا

(بوئس آیرس: ۲۲-۲۷ آگوست ۲۰۰۴)

ارائه شده توسط تالبوت هیوئی^۱، بوهدانا

استوکل سوا^۲، اونی کنوتسن^۳

ترجمه مریم حسینی نصراللهی^۴

معرف سطوح بسیار متفاوتی از کتابشناسی‌های ملی، از خیلی برجسته تا ضعیف بود بخشی از برنامه آزاد به این حوزه اختصاص یافت.

هیئت رئیسه و اعضای کمیته دائمی

۱۰۶ انجمن، مؤسسه و اعضای وابسته شخصی در حال حاضر عضو گروه هستند. کمیته دائمی متشکل از ۲۱ عضو در وضع و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌ها پیشقدم می‌شوند. اعضای بخش میان سال‌های ۲۰۰۳-۲۰۰۵ نمایندگی این کشورها را برعهده دارند: کرواسی، جمهوری چک، دانمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، ایتالیا، ژاپن، لیتوانی، مقدونیه، نروژ، روسیه، اسپانیا، اسلونی، سوئد، بریتانیا و ایالات متحده.

در همایش برلین مجدداً برای یک دوره دو ساله بوهدانا استوکل سوا، به سمت رئیس و تالبوت هیوئی به سمت منشی انتخاب شدند و آلن دنسکین به سمت هماهنگ‌کننده اطلاعاتی منصوب شد.

وظیفه مرکز کتابشناسی ایفلا

بخش کتابشناسی ایفلا با ترویج استانداردها و بهترین روش‌ها در تولید، محتوا، تنظیم، اشاعه و حفظ اطلاعات کتابشناختی، به کنترل جهانی کتابشناختی کمک می‌کند. این بخش در زمینه کنترل جهانی کتابشناختی به طور اخص به کار سازمان‌های ملی کتابشناختی می‌پردازد. این گروه همچنین اهمیت رشته کتابشناسی را در نزد همه

این متن گزارش مختصری از فعالیت‌های بخش کتابشناسی ایفلا در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ است. در این گزارش فهرست اسامی کشورهایی که در این بخش نماینده داشتند، ارائه می‌شود، در ضمن به کشورهایی که هیچ وقت نماینده‌ای در این بخش نداشتند نیز توجه شده است. مأموریت اخیر گروه و اهداف مهم جدید و اقداماتی که در این زمینه انجام شده، تشریح می‌شود.

مقدمه

در ۲۰۰۳ چندین عضو از بخش بازنشسته شدند و اعضای جدیدی به آن پیوستند. ما خرسندیم که اعضای جدیدی از کشورهایی داریم که قبلاً هرگز نماینده‌ای در گروه نداشته‌اند.

ترکیب اعضای مجرب قدیمی و اعضای جدید به ویژه برای تهیه طرح راهبردی جدید که مستلزم بازنگری در وظیفه و اهداف اصلی بخش با در نظر گرفتن اقدامات اجرایی بود، مفید بود.

مأموریت بخش فقط کمی تغییر کرده است اما اهداف با آنچه در طرح قبلی بودند، متفاوت است. اقداماتی که برای عرضه طرح انجام شد، به نتیجه رسید. بعضی از این اطلاعات در صفحات مربوط به بخش کتابشناسی در شبکه ایفلا موجود است. مطالب دیگر در قالب پرسشنامه‌ها و طرح‌ها چاپ شده‌اند و این حاصل همکاری و پاسخگویی کسانی است که به این امر پرداختند. از آنجا که ایفلا ۲۰۰۴ در امریکای لاتین برگزار شد و

1. Talbott Huey
2. Bohdone Stoklasova
3. Unni Knutsen

۴. کارشناس کتابداری و اطلاع رسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

متخصصان حوزه کتابخانه در همه انواع کتابخانه‌ها، ناشران، توزیع‌کنندگان و فروشندگان جزء تا استفاده‌کنندگان نهایی ارتقاء می‌دهد.

بخش کتابشناسی با وجود اینکه گزارش کاملی از قابلیت‌های فنی کشورهای عضو می‌گیرد، ضمانت خواهد داد که راه‌حل‌های پیشنهادی گروه لزوماً متکی بر فناوری‌های خاص نیست. این بخش به‌دقت با دیگر بخش‌ها در قسمت کنترل کتابشناختی ارتباط دارد و در صورت مقتضی با دیگر گروه‌ها و بخش‌ها همکاری می‌کند.

فعالیت‌های گروه در سال‌های ۲۰۰۳-۲۰۰۴

بعد از اینکه طرح راهبردی جدید برای سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۵ در کنگره برلین تدوین شد، گروه در تعقیب اهداف بیان شده اقدامات زیر را در سال ۲۰۰۴ انجام داده است:

هدف شماره ۱: بسط کنترل جهانی کتابشناختی با حمایت کردن و افزایش تولید کتابشناسی‌های ملی.

اقدامات

۱. بخش کتابشناختی برای تدارک جلسه‌ای در برلین فعالیت داشت که حضار زیادی در آن شرکت کردند. در این جلسه مباحث و روش‌های متداول در زمینه کنترل کتابشناختی به وسیله بخش چهارم ارائه شد.

۲. رئیس گروه، بوهدانا استوکلاسا در همایش برلین کارگاه یک‌روزه بخش ۴ را در موضوع "رابط شبکه‌ها" با موفقیت سازماندهی کرد. وی طرح کوتاهی در همین زمینه و نیز یک مقاله در مورد "رابط شبکه‌ها با توجه به کتابشناسی‌های ملی" ارائه کرد.

۳. طی همایش برلین یک گروه کاری تحت هدایت مایا زومر جلسه‌ای را در زمینه کتابشناسی‌های ملی الکترونیکی سازماندهی کردند که حضار زیادی در آن شرکت داشتند.

۴. اونی کنتوسن برنامه‌ای را درباره بهترین تجارب در زمینه کتابشناسی‌های ملی حوزه امریکای لاتین/کارائیب ترتیب داده است که بر پایه طرحی از کنتوسن و فرانسیسکا موویلا لویز تنظیم شده و در همایش جهانی کتابخانه و اطلاع‌رسانی در بوئنوس آیرس ارائه شد.

برنامه‌های مشابهی برای همایش‌های سئول (۲۰۰۶) و بن (۲۰۰۷) طرح خواهد شد.

هدف شماره ۲: بهبود در کیفیت و انسجام کنترل کتابشناختی با حمایت اجرایی از توصیه‌های همایش بین‌المللی خدمات کتابشناختی ملی^۵ و ارائه بیشتر رهنمودهای خاص برای تسهیل این امر.

اقدامات

۱. تلاش‌هایی در حال انجام است تا توصیه‌های همایش بین‌المللی خدمات کتابشناختی ملی به زبان‌های بیشتری ترجمه شود.

این متن گزارش مختصری از فعالیت‌های بخش کتابشناسی ایفلا در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ است. در این گزارش فهرست اسامی کشورهایی که در این بخش نماینده داشتند، ارائه می‌شود، در ضمن به کشورهایی که هیچ‌وقت نماینده‌ای در این بخش نداشتند نیز توجه شده است. مأموریت اخیر گروه و اهداف مهم جدید اقداماتی که در این زمینه انجام شده، تشریح می‌شود.

۲. یک گروه بررسی با هدایت مایا زومر و با همکاری دیگر گروه‌های بخش ۴ شروع به بسط رهنمون‌هایی برای تهیه کتابشناسی‌های ملی الکترونیکی کرده‌اند که شامل اسناد الکترونیکی در کتابشناسی‌های ملی هم می‌شود.

۳. یک گروه بررسی با هدایت بوهدانا استوکلاسا با همکاری دیگر گروه‌های بخش ۴ شروع به توسعه رهنمون‌هایی برای نمایندگی‌هایی کرده‌اند که در کار تهیه کتابشناسی‌های ملی بی‌تجربه هستند. نتایج موقتی این بررسی‌ها در اسلو (۲۰۰۵) ارائه شد.

هدف شماره ۳: ترویج همکاری با صنعت نشر در فراهم‌آوری و آماده‌سازی اطلاعات کتابشناختی.

اقدامات

۱. بخش کتابشناسی با گروه "نظارت مشترک انجمن بین‌المللی ناشران - ایفلا" همکاری می‌کند تا به تشویق ناشران و فروشندگان کتاب ادامه دهند برای اینکه هر چه

بیشتر به توسعه اطلاعات کتابشناختی ملی کمک کنند.
۲. یک طرح بین‌المللی درباره فیبا که اخیراً توسط کتابخانه‌کنگره تنظیم شده، با حمایت بخش کتابشناسی ایفلا میان کتابخانه‌های ملی کشورهای مختلف توزیع شد. این طرح ضمن معرفی در همایش بوئنس آیرس بررسی و تحلیل شد.

هدف شماره ۴: تبلیغ کارگروه

اقدامات

وبسایت بخش کتابشناسی دقیقی از جلسات کمیته سازماندهی را نشان می‌دهد. هر ساله طرح راهبردی، گزارش‌های سالانه، توصیه‌های همایش بین‌المللی خدمات کتابشناختی ملی و دو خبرنامه به‌علاوه عکس‌ها و نشانی‌ها و دیگر اطلاعات مربوطه منتشر شده است. برای گرفتن این اطلاعات این سایت را ببینید:

<http://www. ifla.org/VII/s/2/sb.htm>

هدف شماره ۵: تشویق عضویت در گروه و گسترش محدوده جغرافیایی نمایندگی در کمیته دائمی.

اقدامات

چندین نفر از افراد حاضر در همایش برلین از کشورهایی که هیچ‌وقت نماینده‌ای در گروه نداشته‌اند، علاقه خود را برای پیوستن به گروه بیان کردند. البته از همه افراد حاضر در همایش در کمیته سازماندهی استقبال می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی